

UCHWAŁA NR VIII/106/25
RADY MIEJSKIEJ W CHOJNICACH
z dnia 27 stycznia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
dla Gminy Miejskiej Chojnice na lata 2025 - 2027.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283, 858 i 1572) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 858 i 1572), art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 49), uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Chojnice na lata 2025 - 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Chojnice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej

Maciej Polasik

Załącznik do uchwały Nr VIII/106/25
Rady Miejskiej w Chojnicach
z dnia 27 stycznia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY MIEJSKIEJ CHOJNICE
NA LATA 2025 - 2027**

Chojnice 2025

I. Wprowadzenie

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Chojnice na lata 2025 - 2027, zwany dalej Programem jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Miejskiej Chojnice od 2013 r. i powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. zgodnie z zapisem umieszczonym w preambule:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Realizowane zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Ważną zasadą jest jawność działania organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Art. 176 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024, poz. 177 ze zm.) nakłada na samorząd obowiązek podejmowania działań wspierających rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Wobec powyższego zachodzi konieczność opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027.

Założeniem Programu jest wspieranie rodzin, w szczególności tych, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze. Ponadto program zakłada kontynuację działań profilaktycznych na rzecz rodziny poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną oraz wprowadzenie nowych form wsparcia rodziny w zależności od potrzeb.

Rodzina jest jedną z najbardziej trwałych wartości w społeczeństwie. Jest ona najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości i styl życia. Rodzinę określa się jako dynamiczny system psychospołeczny, w skład którego wchodzi rodzice, dzieci czy też wspólnie mieszkający krewni. Rodzina jest pierwszą naturalną grupą pierwotną oraz społeczną oddziaływającą najwcześniej, najsilniej i najdłużej na każdego człowieka.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązania występujących problemów oraz nie potrafiącą przezwyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny.

W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest wówczas podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.:

- 1) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska,
- 2) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem,

- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 4) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
- 5) dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, aby umożliwić mu powrotu do tej rodziny.

II. Diagnoza środowiska i problemu.

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczej została dokonana w oparciu o analizę dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach i dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, niska umiejętność wytyczenia celów, niska umiejętność planowania, nieumiejętność wyegzekwowania wykonywania poleceń od dzieci, brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, brak umiejętności rodziców w dbaniu o higienę dzieci i domu, brak lub niewystarczająca umiejętność poszukiwania zatrudnienia, niewystarczająca umiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, choroby psychiczne rodziców, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych oraz problemów w pełnieniu ról rodzicielskich wynikających z samotnego rodzicielstwa i wielodzietności.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku.

Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów.

Miasto Chojnice według stanu na dzień 31.12.2024 r. zamieszkiwało 35 508 osób.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób i rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Chojnice w formie zarówno zadań własnych jak i w ramach zadań zleconych.

Tabela 1. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Świadczenia przyznane decyzją w ramach zadań własnych i zleconych ogółem			
	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba rodzin ogółem	961	955	893
Liczba osób w rodzinach	2025	2059	1864
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1313	1345	1250

Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach

W poniższej tabeli podano stosunkowy udział rodzin z dziećmi do ilości wszystkich rodzin objętych wsparciem również tych objętych wyłącznie pomocą w formie pracy socjalnej.

Tabela nr 2. Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej w latach 2022 - 2024

Rok	Liczba rodzin ogółem	Liczba rodzin z dziećmi	%
2022	961	314	32,67
2023	955	321	33,61
2024	893	280	31,35

Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach

Na podstawie powyższych danych zauważa się, że ilość rodzin ogółem w stosunku do ilości rodzin z dziećmi pozostaje na zbliżonym poziomie. Pomimo tego rośnie liczba rodzin dysfunkcyjnych wymagających wsparcia w formie asystenta rodziny.

Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta w latach 2022 - 2024

Lp.	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Liczba rodzin	40	41	49
Liczba dzieci w rodzinach	115	117	144
Liczba asystentów rodziny	3	3	3

Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach podejmuje szereg działań zmierzających do eliminacji pojawiających się problemów poprzez pracę socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych, a także działań i wsparcia asystenta rodziny.

Praca asystenta ma się koncentrować przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których są dzieci. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego. Podstawowym zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Swoją pracę wykonuje w miejscu zamieszkania rodziny i/lub w miejscu przez nią wskazanym. Główną formą jego pracy jest towarzyszenie (asystowanie). Asystowanie polega na obecności, towarzyszeniu w czymś, uczestniczeniu, służeniu wsparciem poprzez wsparcie informacyjne, emocjonalne w różnych czynnościach dnia codziennego. W tym kontekście asystenturę należy rozumieć jako formę wsparcia, a nie przymusu.

Asystent rodziny może być zatrudniony na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia z zastosowaniem zadaniowego czasu pracy. Asystowanie jest „specjalizacją wsparcia”, dotyczyć może usług edukacyjnych, usług rynku pracy, treningu życia. Jest profesją, która jest odpowiedzialnością na deficyty całego systemu pomocy społecznej. Według I. Krasiejko asystent rodziny ma być pomocnikiem pracownika socjalnego w wykonywaniu pogłębionej pracy socjalnej z rodziną dysfunkcyjną. Cechami niezbędnymi do asystowania są: indywidualizacja pracy wynikająca z małej liczby odbiorców, dostosowanie jej do określonych grup beneficjentów i ich realnych potrzeb. Asystowanie jest instrumentem pozwalającym na realizację trzech filarów polityki społecznej: prewencji, interwencji i integracji.

Asystentura rodziny polega na zindywidualizowanej pracy „w rodzinie”, „z rodziną”, „dla rodziny”, przy szczególnym zwróceniu uwagi na pracę „z rodziną”.

Do głównych zadań asystenta rodziny należą:

- pedagogizacja rodziców, dotycząca prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi-przekazywanie informacji dot. właściwych postaw rodzicielskich, sposobów komunikowania się, metod wychowawczych, sposobów i miejsc spędzania czasu wolnego z dziećmi, współorganizacji wycieczek i pikników rodzinnych. Podczas kontaktów z rodziną asystenci rodzin przekazują wiedzę w myśl zasady: „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”, uczą rodziców jak ważne jest ich zainteresowanie i pomoc w odrabianiu lekcji, jak wyznaczać obowiązki domowe i je egzekwować, jak ważne są kary i nagrody, zachęcają do okazywania dzieciom uczuć i dawania poczucia bezpieczeństwa,
- prowadzenie dla rodziców poradnictwa i treningi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, załatwiania spraw urzędowych,
- motywowania do zmiany i pracy nad sobą,

- wskazanie różnych możliwości, np. zachęcania do udziału w różnego rodzaju projektach, informowanie o możliwości udziału w zajęciach kulturalnych, kołach zainteresowań, rekreacyjnych i sportowych,
- udzielanie informacji oraz poszerzanie świadomości w zakresie przysługujących klientom praw oraz obowiązków wynikających z założenia rodziny,
- motywowanie do zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych dorosłych członków rodziny oraz zachęcanie do aktywności zawodowej (poszukiwania i podejmowania legalnej pracy zarobkowej),
- współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pomocy rodzinie,
- współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w celu ustalenia możliwości powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
- w sytuacji koniecznej interwencji Sądu we władzę rodzicielską wspólne działania mające służyć szybkiemu powrotowi dziecka do domu i reintegracji rodziny,
- monitorowanie postępów rodziny po zakończeniu współpracy.

Wdrożenie asystentury jako formy w pracy socjalnej to jedna z ważniejszych zmian, które udało się wprowadzić w systemie pomocy społecznej. Model organizacji opieki nad rodziną i dzieckiem nie sprawdził się jako element systemu pomocy społecznej, wówczas Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej prowadziło szereg prac nad nowymi pomysłami, dotyczącymi wsparcia rodziny. W czerwcu 2009 r. zostały zaakceptowane oraz przyjęte przez Radę Ministrów założenia do nowej ustawy. Dnia 9 czerwca 2011 r. została uchwalona ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, a zaczęła obowiązywać od dnia 1 stycznia 2012 r.

Od 1 stycznia 2017 r. został poszerzony zakres pracy asystenta rodziny, któremu przypisano zadania mające na celu kompleksowe wsparcie, wynikające z połączenia zadań asystenta rodziny na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny z ustawą i Programem „Za życiem”. Do dominujących zadań asystenta rodziny, które wynikają z ustawy „Za życiem” należy wsparcie instrumentalne, informacyjne, emocjonalne, a w przypadku problemów opiekuńczo-wychowawczych – pedagogizacja. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny i określa uprawnienie do jednorazowego świadczenia z tyt. urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie jego rozwoju lub w czasie porodu.

Rada Ministrów Uchwałą nr 245 z dnia 8 grudnia 2023 r. ustanowiła rządowy program wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2024 r.”. Rządowy Program został opublikowany 22 grudnia 2023 r. w Monitorze Polskim poz. 1462.

Celem Programu jest pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również realizacji przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W latach 2022 - 2024 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach nie wpłynął żaden wniosek o skierowanie asystenta rodziny do środowiska z mocy programu „Za życiem”.

Zakres działań asystenta rodziny obejmuje następujące obszary:

- bezpośrednią pracę z rodziną,
- bezpośrednią pracę z dzieckiem,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy.

Dokonując analizy współpracy w zakresie pomocy społecznej, należy przyjrzeć się obszarom działań, jak również przyjrzeć się różnicom pracownika socjalnego i asystenta rodziny.

Poniżej pomocne zestawienie.

Tabela nr 4. Tablica wspólnych obszarów działań pracownika socjalnego i asystenta rodziny

Pracownik socjalny	Asystent rodziny
--------------------	------------------

Oddziaływanie długoterminowe	Intensywne oddziaływanie krótkookresowe
Praca w środowisku rodziny, w siedzibie OPS	Praca głównie w środowisku rodziny lub metodą towarzyszenia
Czas pracy w określonych godzinach, rodzina dostosowuje się do czasu pracy	Zadaniowy czas pracy, czas dostosowany do potrzeb rodziny
Objęcie wsparciem średnio 50 środowisk	Objęcie wsparciem maksymalnie 15 środowisk
Główne narzędzie motywacji - pomoc finansowa	Konieczność stosowania innych metod motywacyjnych
Podejmowanie metodycznego działania na podstawie obszernej literatury i długoletniej praktyki	Brak metodycznego działania, wykorzystywanie jedynie pewnych elementów takiego działania

Źródło: B. Kowalczyk, *Modele pracy asystenta rodziny i współpracy z pracownikiem socjalnym*, „Praca socjalna”, nr 4/2012 r. (zmodyfikowane do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ze zmianami z 2015 r. - liczba rodzin ujęta do 15 rodzin).

Następnie istotnym elementem na rzecz wsparcia dla rodziny i dziecka są nowe możliwości współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i z Ośrodkiem Pomocy Rodzinie. W ramach tej współpracy wprowadzono nową jakość do wzajemnych relacji pomiędzy gminą i powiatową pomocą społeczną. Specjaliści, na których opiera się system wspierania rodziny i pieczy zastępczej - asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej, są umiejscowieni odpowiednio w gminie i w powiecie i mają obowiązek wspólnego podejmowania działań na rzecz rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Nadmienia się, że w ramach współpracy MOPS w Chojnicach brał udział w grupie roboczej organizowanej przez PCPR Chojnice – Standardy umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej w powiecie chojnickim.

W tabeli nr 5 przedstawiono przyczyny, które spowodowały trudności w funkcjonowaniu osób i rodzin korzystających z pomocy w roku 2024.

Tabela nr 5. Powody przyznania pomocy w roku 2024.

Przyczyny	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób ogółem w rodzinach
UBÓSTWO	495	849
BEZROBOCIE	306	768
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	530	990
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	688	1357
BEZRADNOŚĆ W SPR.OPIEK.-WYCH. PROWADZ. GOSP.DOM.	308	1085
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	139	455
RODZINY WIELODZIELNE	122	670
ALKOHOLIZM	120	157
NARKOMANIA	16	19
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	26	142
W TYM WIELODZIELNOŚĆ	18	110
BEZDOMNOŚĆ	55	57
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	6	6
PRZEMOC W RODZINIE	74	227

ZDARZENIA LOSOWE	3	14
KŁĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE	0	0

Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach.

Jak wynika z przedstawionego wyżej zestawienia pomocy w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych udzielano najczęściej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, ubóstwa, bezrobocia oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Według sporządzonej analizy w większej części rodzin z ogółu objętych pomocą stanowią rodziny, w których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego z różnych przyczyn. Niepokojącym jest fakt, że aż znaczny procent stanowią rodziny patologiczne, gdzie występuje przemoc, alkoholizm i narkomania.

Ubóstwo rodzin, które jest implikacją bezrobocia, może szczególnie negatywnie wpłynąć na ich funkcjonowanie. Już sama sytuacja bezrobocia członków rodziny może być czynnikiem dezintegrującym rodzinę. Zauważa się, że bezrobocie nie stanowi jednolitego zjawiska - przechodzi przez kolejne funkcje i cykle, które dotyczą bezrobotnego jak i członków jego rodziny. Bezrobocie załamuje realizację funkcji ekonomiczno – konsumpcyjnej rodziny, która musi być spełniona, jeśli rodzina ma trwać. Degradacja materialna wpływa na realizację funkcji opiekuńczo – wychowawczej co zmienia formy opieki nad dziećmi, szczególnie młodszymi. Zaburzona zostaje funkcja emocjonalno – ekspresyjna, która po czasie dłuższego bezrobocia powoduje konflikty w rodzinie. Bezrobocie dotyka funkcję prokreacyjną, co powoduje rezygnację z zawarcia małżeństwa i przesunięcie w czasie decyzji urodzenia dziecka. Zaburzona zostaje funkcja socjalizacyjna przez co rodzina bezrobotna zostaje narażona na ograniczenia i deformacje.

Ubóstwo (czyli dochód rodziny poniżej ustawowego kryterium dochodowego wynikającego z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych) stwierdzono u ok. 39 % rodzin korzystających z pomocy społecznej. Część z tych rodzin, w których oprócz ubóstwa nie stwierdza się występowania zjawisk patologicznych przy zapewnieniu wsparcia ze strony MOPS jest w stanie zapewnić dziecku prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Natomiast w części rodzin dotkniętych ubóstwem występują również inne niekorzystne zjawiska tj. zaniedbania, zaburzone funkcje opiekuńczo-wychowawcze, nieumiejętność radzenia sobie ze zwykłymi obowiązkami. Istnieje wówczas zagrożenie, że przy braku współpracy z pracownikiem socjalnym część z tych rodzin może znaleźć się w kręgu dysfunkcyjności.

W sytuacji zagrożenia dobra dziecka Sąd Rodzinny może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub w rodzinie zastępczej.

Tabela 6. Dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2022 - 2024.

Lp	Nazwa instytucji	2022 rok	2023 rok	2024 rok
1.	w rodzinnym domu dziecka	4	5	6
2.	w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym	-	-	1
3.	w placówce opiekuńczo- wychowawczej	-	1	1
4.	w rodzinie zastępczej zawodowej	6	2	6
5.	w rodzinie zastępczej spokrewnionej	8	9	5
6.	w rodzinie zastępczej niezawodowej	12	3	9
Łącznie:		30	20	28

Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach

III. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodziny na terenie miasta Chojnice

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach,
- Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach,
- Urząd Miejski w Chojnicach,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- placówki oświatowe,
- Policja,
- placówki służby zdrowia,
- sądy i kuratorzy sądowi,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- organizacje pozarządowe.

IV. Adresaci.

Adresatami Programu są rodziny z dziećmi z terenu miasta Chojnice przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

V. Cele programu.

Cel główny

Utworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cele szczegółowe:

- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwoju umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążenie do pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny,
- podejmowanie skutecznych działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
- osiągnięcie przez rodzinę stabilności życiowej na poziomie umożliwiającym jej wychowywanie dzieci,
- kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi.

Oczekiwane rezultaty:

- podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie i środowisku,
- poprawa funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych, wymagających wsparcia i pomocy,
- konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych i instytucji,
- pozostawienie dzieci w rodzinie biologicznej,
- reintegracja rodziny biologicznej poprzez powrót dziecka do rodziny,
- wzrost kompetencji klientów w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- nabycie zaufania do pracowników danego Urzędu,
- utrzymania pozytywnych relacji w rodzinie oraz poczucia kontroli nad własnym życiem.

VI. Zadania i działania w zakresie wspierania rodziny.

1) Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny poprzez:

- doskonalenia warsztatu pracy socjalnej ukierunkowanej na propagowanie modelu rodziny prawidłowo funkcjonującej w drodze udziału pracowników socjalnych w kampaniach, konferencjach, seminariach promujących wartość rodziny, wspieranie i propagowanie idei wolontariatu,
- udział w projektach współfinansowanych ze środków unii europejskiej,

- udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
- 2) **Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez:**
- poradnictwo specjalistyczne dostępne w strukturach Ośrodka (prawne, pedagogiczne, psychologiczne),
  - monitoring sytuacji rodzin z dziećmi,
  - świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej (wypłata zasiłków, dożywianie, dopłaty do wypoczynku dzieci i młodzieży, organizowanie imprez),
  - usługi opiekuńcze i specjalistyczne, w tym zajęcia organizowane w Sali Doświadczanie Świata dla dzieci autystycznych,
  - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka przy wsparciu asystenta rodziny w szczególnie trudnych środowiskach lub z mocy ustawy „Za życiem”,
  - wspieranie rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej,
  - podejmowanie działań na rzecz rodzin wielodzietnych - wydawanie Karty Dużej Rodziny.
- 3) **Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny poprzez:**
- rozwijanie współpracy ze szkołami, policją, służbą zdrowia, sądami, kuratorami, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, organizacjami pozarządowymi,
  - stałą współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie jako jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej,
  - doskonalenie kadry poprzez szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny i innych specjalistów,
  - realizowanie obowiązku współpracy asystenta rodziny z kuratorami sądowymi w obszarze wspólnej diagnostyki i oddziaływania na rodzinę,
  - współpracę z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi w przygotowaniu i realizacji planów pomocy dzieciom umieszczonym poza rodziną biologiczną.

VII. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej:

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Do wyżej wymienionych wydatków zalicza się:

- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,

- dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka,
- dofinansowanie do wypoczynku dziecka,
- świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki.

Odpłatność Gminy Miejskiej Chojnice za pobyt dzieci w pieczy zastępczej latach 2022 - 2024

Lp.	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Liczba dzieci	125	142	159
Koszt utrzymania w zł	930 573,99	1 321 103,03	1 694 763,89

Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach

Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miasta,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodkiem Profilaktyki Rodzinnej,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Policją,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Organizacjami pozarządowymi.

Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

- 1) Środki własne gminy: zaplanowane na dany rok budżetowym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnicach na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- 2) Dotacje z budżetu państwa.

Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach w celu oceniania czy Program osiąga założone cele. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Monitorowanie działań będzie dokonywane również poprzez rejestrowanie i analizę następujących danych:

- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba rodzin niewydolnych wychowawczo,
- liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej z pieczy zastępczej.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach będzie co roku przedkładał Radzie Miejskiej raport z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w terminie do 31 marca każdego roku.

VIII. Podsumowanie

Przedstawione w Programie działania mają charakter subsydiarny, wspierający rodziny, mający wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Działania te mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawno-

ści i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą również zatrzymać dziecko w jego rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do wspierania rodziny, przy współpracy i współdziałaniu ze strony członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężenia trudności. W pracy na rzecz rodziny ważne wydają się wdrożenie Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach jako metodycznego działania. Założenia tego podejścia służą budowaniu rozwiązań, nie koncentruje się na analizie problemu. Celem jest poszukiwanie najbardziej optymalnego rozwiązania do sytuacji, w której znalazła się rodzina. To od klienta/rodziny można się nauczyć się zarówno tego co jest pomocne w poszukiwaniu właściwych rozwiązań, jak także tego co się nie sprawdza.

Powyższa metoda opiera się także na pracy na zasobach klienta. Zakłada się w niej, że klienta cechują nie tylko zaburzenia i deficyty, ale również talenty i mocne strony, doświadczenia, z których można czerpać użyteczne aspekty osobowości.

Przewodniczący
Rady Miejskiej

Maciej Polasik